

Gwarancja a rękojmia

Gwarancja została ukształtowana w Kodeksie cywilnym jako odrębna instytucja prawna, stanowiąca formę zabezpieczenia interesów kupującego w razie wystąpienia wad fizycznych rzeczy sprzedanej. Określa ona samodzielnie zasady odpowiedzialności za wady, normami na ogół dyspozytywnymi, czyli względnie wiążącymi, które mogą być modyfikowane przez strony. Do kręgu potencjalnych gwarantów należą nie tylko sprzedawcy, ale i wytwórcy rzeczy (producenci), przy czym w praktyce częściej występuje gwarancja producenta. Uprawnienia z tytułu gwarancji kupujący może wtedy wykonać tylko wobec producenta, a wobec sprzedawcy służą kupującemu tylko uprawnienia z tytułu rękojmi. W razie udzielenia gwarancji przez sprzedawcę, kupującemu przysługują względem niego także uprawnienia z rękojmi.

Art. 579 Kodeksu cywilnego

- § 1. Kupujący może wykonywać uprawnienia z tytułu niezgodności rzeczy sprzedanej z umową niezależnie od uprawnień wynikających z gwarancji.
- § 2. Wykonanie uprawnień z gwarancji nie wpływa na odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu niezgodności rzeczy sprzedanej z umową.
- § 3. Jednakże w razie wykonywania przez kupującego uprawnień z gwarancji bieg terminu do wykonania uprawnień z tytułu niezgodności rzeczy sprzedanej z umową ulega zawieszeniu z dniem zawiadomienia sprzedawcy o wadzie. Termin ten biegnie dalej od dnia odmowy przez gwaranta wykonania obowiązków wynikających z gwarancji albo bezskutecznego upływu czasu na ich wykonanie.

Ponieważ gwarancja odnosi się do rzeczy objętych zarazem rękojnią, istotne znaczenie ma określenie wzajemnego stosunku uprawnień z tytułu rękojmi i gwarancji. Kupującemu służy wybór między tymi systemami ochrony. Daje temu wyraz art. 579 § 1 K.c., który pozwala kupującemu na wykonywanie uprawnień z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy, niezależnie od możliwości korzystania z uprawnień wynikających z gwarancji.

Nabywca wadliwej rzeczy może więc zdecydować, czy realizuje uprawnienia, jakie daje mu rękojnia, czy uprawnienia przysługujące z gwarancji. Możliwość ta istnieje co do poszczególnych wad fizycznych rzeczy sprzedanej, które ujawniają się w czasie, gdy obowiązuje rękojnia i gwarancja. Np. z powodu nieszczelnych drzwi w samochodzie kupujący korzysta z gwarancji. Następnie po ujawnieniu się wady silnika dochodzi uprawnień z tytułu rękojmi.

Uprawniony z rękojmi i zarazem z gwarancji nie mógłby natomiast wystąpić z roszczeniem “mieszanym”, złożonym z elementów obydwu tych instytucji prawnych. Taka konstrukcja byłaby nie do pogodzenia z zasadami dotyczącymi zbiegu roszczeń.

Z kolei realizując odpowiednie uprawnienia - na podstawie rękojmi bądź gwarancji - kupujący nie mógłby dowolnie zmienić wybranego reżimu, np. po zgłoszeniu roszczeń przysługujących z gwarancji zrezygnować z ich dochodzenia na rzecz poszukiwania ochrony w warunkach rękojmi. Mogą jednak wystąpić sytuacje, w których zmiana byłaby usprawiedliwiona, np. gwarant nie wywiązał się w odpowiednim terminie ze swoich obowiązków (art. 580 § 2 K.c.).

Wykonanie uprawnień z gwarancji nie wpływa jednak na odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi, z zastrzeżeniem wyjątku dotyczącego biegu terminu do realizacji uprawnień wynikających z rękojmi. Wtedy bowiem, gdy korzystając z gwarancji kupujący zawiadomi sprzedawcę o wadzie rzeczy, następuje zawieszenie biegu wspomnianego terminu. Bieg nie on dalej od dnia odmowy przez gwaranta wykonania obowiązków z gwarancji albo bezskutecznego upływu terminu do ich wykonania. Kupujący uzyskuje więc ochronę przed oddziaływaniem czynnika czasu na uprawnienia z rękojmi.